

державного оподаткування. Тому вітчизняна система місцевого оподаткування, потребує подальшого розвитку у контексті зміцнення фінансових основ органів місцевого самоврядування. Система місцевих податків і зборів потребує удосконалення, з одного боку, в плані забезпечення достатньої кількості власних доходів місцевих бюджетів, з іншого – стати інструментом місцевої соціально-економічної політики, спрямованої на виконання завдань збалансованості економіки та розвитку регіонів.

Література:

1. Бюджетний кодекс України № 2456-VI: URL: <http://zakon1.rada.gov.ua> (дата звернення: 01.11.2019).
2. Звіти про виконання місцевих бюджетів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя за 2014-2018 рр. URL: <http://www.treasury.gov.ua> (дата звернення: 01.11.2019).
3. Державна фіскальна служба: податок на доходи фізичних осіб. URL: <http://sfs.gov.ua> (дата звернення: 30.10.2019).
4. Місцеві фінанси: підруч. / за ред. д.е.н., проф. О. П. Кириленко. 2-ге вид., доп. і перероб. Тернопіль: Економічна думка ТНЕУ, 2014. 448 с.

Стасюк Наталія Олегівна

студентка 2 курсу ОС «магістр» ННІОТ, ТНЕУ
Науковий керівник – к.е.н., доцент Русін В. М.

ВПЛИВ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ НА ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

Система місцевого самоврядування, що функціонувала в Україні впродовж багатьох років незалежності не задовільняла потреб суспільства. В Україні налічувалось близько 12 тис. територіальних громад, у більш як 6 тис. громад чисельність жителів становила менш як 3 тис. осіб, з яких 4809 громад – менш як 1 тис. осіб та 1129 громад – менш як 500 осіб.

На початку 2014 р. в Україні дано старт кардинальному реформуванню місцевого самоврядування. Після схвалення Урядом 1 квітня 2014 року Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади розпочато реформу децентралізації, яка спрямована на формування спроможних громад. Перші практичні кроки на шляху реформування місцевого самоврядування розпочались із

добровільного об'єднання територіальних громад. Перші 159 об'єднаних територіальних громад (ОТГ) було утворено у 2015 р. До їх складу увійшли 795 сільських, селищних та міських рад. У цьому ж році 25 жовтня у цих новоутворених громадах відбулися перші місцеві вибори, а вже з 1 січня 2016 р. вони отримали широке коло повноважень та додаткові фінансові ресурси на їх реалізацію.

За період 2015-2019 рр. в Україні утворено 1002 об'єднані територіальні громади (рис.1) [1]. Проте відзначимо, що у 92 громадах призначено перші місцеві вибори лише на грудень 2019 р. та у 23 громадах очікують рішення ЦВК про призначення перших місцевих виборів. Натомість ще залишилось необ'єднаними 6389 територіальних громад. Таким чином, впродовж зазначеного періоду добровільно об'єднаними громадами охоплено 42,8% території України, що становить 238,8 тис. кв. км.

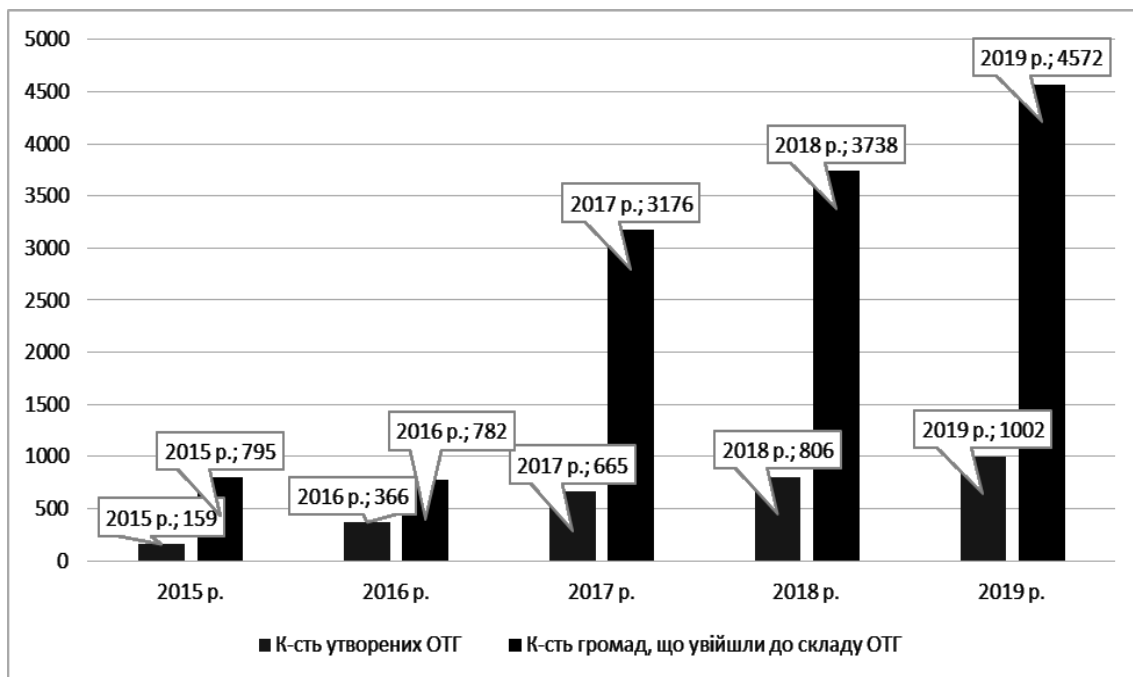

Рис. 1 Динаміка формування об'єднаних територіальних громад за 2015-2019 рр.*

* Складено автором на основі [1].

Ті громади що добровільно об'єдналися отримали можливість самостійно реалізовувати широке коло повноважень, а також можливість формувати доходи свої бюджетів за рахунок таких дохідних джерел, як і бюджети міст обласного значення. Крім цього вони отримали можливість мати прямі міжбюджетні відносини з державним бюджетом. Наявність достатніх фінансових ресурсів у бюджетах ОТГ є основою для того, щоб

територіальна громада могла надавати необхідні та якісні послуги своїм жителям, могла реалізовувати різноманітні соціальні та інфраструктурні проекти, покращувати умови проживання жителів громади[2].

За рахунок збільшення дохідної бази бюджетів ОТГ в Україні з кожним роком зростає частка власних доходів місцевих бюджетів у ВВП, з 5,1% у 2014 р. до 6,6 у 2018 р. На 2019 р. прогнозується ріст питомої ваги власних доходів місцевих бюджетів у ВВП до 6,9%. (рис. 2).

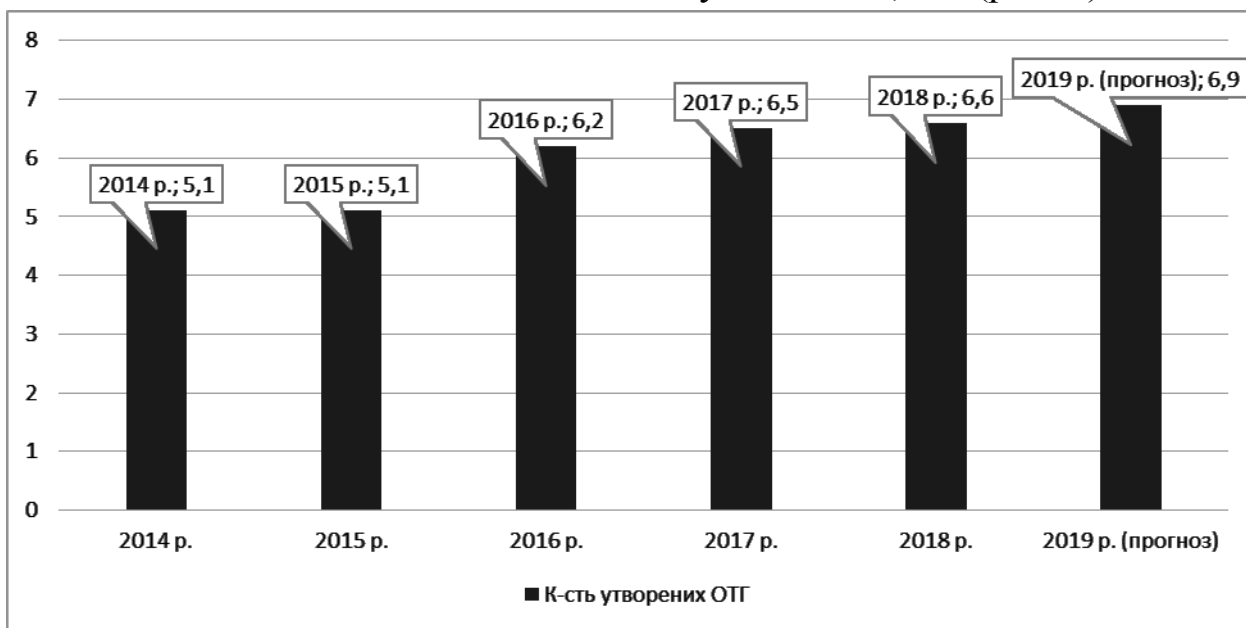

Рис. 2 Частка власних доходів місцевих бюджетів (загальний фонд) у ВВП, %*

* Складено автором на основі [1].

Отже, підсумовуючи відзначимо, що процес децентралізації позитивно вплинув на формування доходів місцевих бюджетів, оскільки з кожним роком зростає питома вага доходів місцевих бюджетів у ВВП країни саме завдяки приросту доходів об'єднаних територіальних громад. Проте понад половина громад залишаються необ'єднаними пори те, що добровільне об'єднання в контексті реформи децентралізації вже триває 5 років. Тому затягувати із завершенням реформи не варто. Доцільно завершити процес об'єднання адміністративним методом так, щоб сформувати фінансово спроможні громади по всій території країни.

Література:

1. Моніторинг процесу децентралізації влади та реформування місцевого самоврядування станом на 10 листопада 2019. URL: <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/494/10.11.2019.pdf> (дата звернення: 01.11.2019).

2. Кириленко О., Русін В. Фінансове забезпечення об'єднаних територіальних громад: стан, проблеми та шляхи їх вирішення. Сектори економіки в процесі реалізації державної регіональної політики: Дванадцяті регіональні та муніципальні читання: зб. матеріалів доп. міжнар. наук.-практ. конф. (Тернопіль-Збараж, 26-27 жовт. 2017 р.). Тернопіль: СМП «Тайп», 2017. Ч. I. С. 55-58.

Столярчук Віктор Васильович

студент 2 курсу ОС «магістр» ННІОТ, ТНЕУ

Науковий керівник – к.е.н., доц. Горин В.П.

РОЗВИТОК ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ ВІД ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНИХ ПОДАТКІВ

Із прийняттям Податкового кодексу і нової редакції Бюджетного кодексу України було започатковано кардинальні зміни у правовому полі, яке регулює основні аспекти функціонування загальнодержавних податків та зборів, а також їх використання для формування доходів місцевих бюджетів. Характерною ознакою Податкового кодексу України є практично безперервне коригування його норм. Для прикладу, у 2015 році до положень цього документу було введено 25 змін, у 2016-2018 рр. – щорічно по 8 новацій, і тільки у 2019 році за 10-місячний термін до Податкового кодексу України було внесено всього одну поправку.

Нестабільність норм податкового законодавства можна прослідкувати зокрема на прикладі ПДФО. До прийняття Податкового кодексу України, за нормами Закону України «Про податок з доходів фізичних осіб» функціонувала прогресивна шкала ставок податку. Із прийняттям єдиного базового правового акту з питань оподаткування вона була замінена на єдину ставку ПДФО на рівні 13% від оподаткованого доходу. На наш погляд, така ставка була нічим не обґрунтованою і просто запозиченою із російської практики. Через надмірні втрати доходів місцевими бюджетами з 2006 року базова ставка ПДФО була підвищена до 15%. З прийняттям нової редакції Податкового кодексу України було знову відновлено прогресію в оподаткуванні особистих доходів населення із встановленням двох ставок податку – 15% та 17%, в залежності від того, чи перевищує оподатковуваний дохід платника 10-кратний розмір мінімальної